

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

2 жовтня 2025 р.

Київ

№ 8-рк

Державна служба України
у справах дітей

Про надання рекомендацій щодо
здійснення заходів, спрямованих
на розвиток конкуренції

Антимонопольний комітет України, розглянувши подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери від 12.08.2025 № 130-02/327-п та відповідні матеріали,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Рекомендації надаються Державній службі України у справах дітей на підставі пункту 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» з метою здійснення заходів, спрямованих на розвиток конкуренції.
- (2) В Антимонопольному комітеті України (далі – Комітет) здійснено заходи державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на ринку послуг з відкриття спеціального рахунку для отримання грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» (далі – Заходи).
- (3) Підставою для здійснення Заходів було звернення фізичної особи щодо ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції під час виплати грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка».

2. ОРГАН ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (4) Відповідно до пункту 1 Положення про Державну службу України у справах дітей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2023 року № 1048 (далі – Положення), Державна служба України у справах дітей (далі – Служба) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики, сім'ї та єдності і який реалізує державну політику у сфері захисту прав дітей, соціальної підтримки сімей з дітьми, оздоровлення та відпочинку дітей, розвитку сімейних форм виховання та усиновлення.
- (5) Згідно з підпунктом 3 пункту 3 Положення основними завданнями Служби є, зокрема координація надання соціальної підтримки та соціальних послуг сім'ям з дітьми, дітям, над якими встановлено опіку чи піклування, прийомним сім'ям, сім'ям патронатних вихователів, дитячим будинкам сімейного типу, усиновлювачам.

- (6) Відповідно до підпункту 22 пункту 4 Положення Служба організовує і проводить роботу з формування відповідального батьківства, підтримки сімей з дітьми (шляхом виконання програм «паунок малюка», «муніципальна няня»).
- (7) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи влади – міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, державні органи, що здійснюють регулювання діяльності суб'єктів природних монополій, ринків капіталу та організованих товарних ринків, державні органи приватизації, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, місцеві органи виконавчої влади.
- (8) Отже, Служба є органом влади в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- 3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИПЛАТИ ОДНОРАЗОВОЇ НАТУРАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ «ПАКУНОК МАЛЮКА»**
- (9) Питання призначення та виплати грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги «паунок малюка» врегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 4 лютого 2025 року № 114 «Деякі питання призначення та виплати грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги “паунок малюка”» (далі – Постанова № 114).
- (10) Підпунктами 1 та 2 пункту 4 Постанови № 114 передбачено, що Служба має:
- провести протягом трьох місяців з дня набрання чинності цією постановою інформаційно-роз'яснювальну роботу з банками щодо забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «паунок малюка» з подальшим укладенням договорів про взаємодію з банками, які готові долучитися до забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «паунок малюка»;
 - укласти до 31 грудня 2025 року із закладами торгівлі додаткові угоди про приєднання до публічного договору про забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «паунок малюка» та сформував перелік таких закладів.
- (11) Постанова № 114 набрала чинності з дня її опублікування та застосовується з 1 січня 2025 року (пункт 7 Постанови № 114).
- (12) Пунктом 2 Постанови № 114, з метою забезпечення безперервності призначень та виплат грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги «паунок малюка», встановлено, що:
- до укладення договорів про взаємодію між Службою та банками відповідно до Порядку призначення та виплати грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги «паунок малюка», затвердженого цією постановою, призначення та виплата грошової компенсації здійснюється згідно з договором про взаємодію між Службою та акціонерним товариством комерційним банком «ПриватБанк» (далі – АТ КБ «ПриватБанк»), укладеним відповідно до Порядку та умов реалізації пілотного проекту «Монетизація одноразової натуральної допомоги «паунок малюка» у 2020–2024 роках, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 року № 744 «Деякі питання реалізації пілотного проекту з монетизації одноразової натуральної допомоги «паунок малюка»;
 - додаткові угоди закладів торгівлі про приєднання до публічного договору про реалізацію пілотного проекту «Монетизація одноразової натуральної допомоги «паунок малюка» у 2020–2024 роках, укладені із Службою, діють до моменту підписання додаткових угод зі Службою про приєднання до публічного договору про

забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка», розміщеного на офіційному вебсайті Служби, але не довше ніж до 31 грудня 2025 року.

- (13) Тобто відповідно до Постанови № 114 Службі встановлено:
- у період із січня по квітень 2025 року провести інформаційно-роз’яснювальну роботу з банками щодо забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» з подальшим укладенням договорів про взаємодію;
 - до 31 грудня 2025 року укласти відповідні угоди із закладами торгівлі.
- (14) Механізм призначення та виплати грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» (далі – грошова компенсація) батькам, у яких народилася дитина, а в разі їх відсутності – патронатним вихователям, прийомним батькам, батькам-вихователям, усиновлювачам, опікунам новонародженої дитини на поточний рахунок із спеціальним режимом використання, у тому числі рахунок, до якого емітовано електронний платіжний засіб «Дія.Картка» (далі – спеціальний рахунок), відкритий у банку, який долучився до забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» (далі – уповноважений банк), визначено Порядком призначення та виплати грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка», затвердженим Постановою № 114 (далі – Порядок).
- (15) Відповідно до пункту 4 Порядку грошова компенсація є одноразовою виплатою на кожному живонароджену дитину для придбання дитячих товарів – засобів догляду за дітьми та дитячих засобів гігієни, зокрема підгузків, серветок; дитячого одягу та взуття; дитячого харчування; дитячого посуду; дитячих іграшок; текстилю для дітей, зокрема рушників, ковдр; дитячих ходунків, дитячих колясок, автолюльок, дитячих ванночок для купання. Розмір грошової компенсації становить три розміри прожиткового мінімуму для дітей віком до шести років, встановленого законом на дату народження дитини ($2\,563 \times 3 = 7\,689$ грн)¹.
- (16) Відповідно до пункту 5 Порядку:
- 1) виплата грошової компенсації проводиться у грошовій безготівковій формі шляхом перерахування коштів на спеціальний рахунок отримувача відповідно до договору про взаємодію, укладеного між Службою та уповноваженим банком;
 - 2) Служба оприлюднює на своєму офіційному вебсайті перелік уповноважених банків, з якими укладено договір про взаємодію (з урахуванням переліку банків, сформованого Мінфіном відповідно до Порядку відбору банків, через які здійснюється виплата пенсій, грошової допомоги, виплат за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням та заробітної плати працівникам бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 р. № 1231)²;
 - 3) спеціальний рахунок може бути відкритий отримувачем в будь-якому з уповноважених банків, з якими Службою укладено договір про взаємодію:
 - за його особистим зверненням до відділення уповноваженого банку або за зверненням іншої фізичної особи на підставі довіреності, засвідченої в установленому законодавством порядку;

¹ Статтею 7 Закону України «Про державний бюджет України на 2025 рік» встановлено з 1 січня 2025 року прожитковий мінімум для дітей віком до 6 років у розмірі 2 563 грн.

² За інформацією з офіційного вебсайту Міністерства фінансів України, 46 банків є уповноваженими на здійснення виплати пенсій, грошової допомоги, виплат за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням та заробітної плати працівникам бюджетних установ (<https://mof.gov.ua/uk/upovnovazheni-banki-shhodo-obslugovuvannja-zarplatnih-proektiv>).

– за допомогою засобів дистанційної комунікації (за технічної можливості);

4) відкриття спеціального рахунка здійснюється в уповноваженому банку відповідно до вимог законодавства та нормативно-правових актів Національного банку;

5) послуги уповноваженого банку, пов'язані з відкриттям, закриттям та обслуговуванням спеціального рахунка, а також емісією та обслуговуванням платіжних карток отримувача грошової компенсації, надаються безоплатно;

6) форма договору про відкриття спеціального рахунка затверджується уповноваженим банком за погодженням із Службою.

(17) За приписами пункту 11 Порядку:

1) кошти грошової компенсації перераховуються відповідно до договору про взаємодію, укладеного між Службою та уповноваженим банком, уповноваженому банку для подальшого їх перерахування на спеціальний рахунок отримувача;

2) забороняється:

- перерахування коштів із спеціального рахунка на інші рахунки, крім рахунків закладів торгівлі, які долучилися до забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «паунок малюка»;

- зарахування коштів на спеціальний рахунок, крім випадків, передбачених Порядком;

- зняття готівки із спеціального рахунка;

3) у разі повернення товару кошти повертаються на спеціальний рахунок, з якого здійснювалася оплата такого товару. Повернення отримувачу коштів готівкою або на інший його рахунок забороняється.

(18) Як вбачається з вимог пунктів 13–15 Порядку:

- Служба оприлюднює на своєму офіційному вебсайті публічний договір про забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «паунок малюка» (далі – публічний договір) та оголошення з пропозицією закладам торгівлі укласти із Службою додаткову угоду про приєднання до публічного договору, яким, зокрема, передбачено виключні умови продажу отримувачам товарів, визначених у пункті 4 Порядку, за рахунок коштів державного бюджету;

- купівля товарів фінансується за рахунок коштів державного бюджету, перерахованих на спеціальний рахунок отримувача виключно на купівлю товарів, визначених у пункті 4 Порядку. При цьому заклад торгівлі зобов'язується здійснювати контроль за продажем товарів, визначених у пункті 4 Порядку;

- Служба, за результатами опрацювання визначеного пакету документів, приймає рішення про включення або відмову у включенні закладу торгівлі до переліку закладів торгівлі, які долучилися до забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «паунок малюка», який оприлюднюється на офіційному вебсайті Мінсоцполітики та є відкритим і загальнодоступним. Інформація до переліку вноситься Службою.

(19) Пунктом 18 Порядку встановлено, що отримувач протягом року з дня зарахування коштів грошової компенсації на спеціальний рахунок в уповноваженому банку самостійно використовує призначену грошову компенсацію на придбання товарів, визначених у пункті 4 Порядку, у закладах торгівлі, внесених до переліку.

(20) Згідно з пунктом 20 Порядку, якщо отримувач протягом року з дати зарахування коштів грошової компенсації на його спеціальний рахунок в уповноваженому банку не використав їх для придбання товарів, визначених у пункті 4 Порядку, або використав їх неповністю, такі кошти підлягають поверненню.

- (21) Отже, сутність грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» полягає в тому, що:
- її виплата проводиться у грошовій безготівковій формі шляхом перерахування коштів на спеціальний рахунок отримувача, відкритий у будь-якому з уповноважених банків, з яким Службою укладено договір про взаємодію;

- витратити грошову компенсацію можливо лише в мережі закладів торгівлі, внесених до відповідного переліку, розміщеного на офіційному вебсайті Міністерства соціальної політики України. У разі якщо отримувач протягом року з дати зарахування коштів грошової компенсації на його спеціальний рахунок в уповноваженому банку не використав їх або використав неповністю, такі кошти підлягають поверненню.

4. ОБСТАВИНИ, ВСТАНОВЛЕНІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЗДІЙСНЕНИХ ЗАХОДІВ

- (22) Інформація, отримана від Служби [листи від 30.05.2025 № 2624/08-4/5499/2025 (вх. № 7-02/8337 від 02.06.2025) та від 11.07.2025 № 3479/08-4/7006/2025 (вх. № 7-02/10350 від 11.07.2025)], свідчить про те, що:

1) на виконання підпункту 1 пункту 4 Постанови № 114, з метою інформування банківських установ про можливість приєднання до реалізації механізму монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка», 02.04.2025 Службою розміщено відповідне оголошення на власному офіційному вебсайті³;

2) з ініціативою долучитися до забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» до Служби зверталися:

- акціонерне товариство «Державний ощадний банк України» (далі – АТ «Державний ощадний банк України») (лист від 06.02.2025 № 53/5-14/15639/2025 про надання шаблону договору щодо забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» і надання інформації стосовно вимог до поточних рахунків зі спеціальним режимом використання та контактних осіб, відповідальних за взаємодію з банками в частині укладення та реалізації зазначеного договору);

- акціонерне товариство «ОТП БАНК» (далі – АТ «ОТП БАНК») (засобами телекомунікаційного зв'язку 04.04.2025 з метою отримання роз'яснень щодо забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» та надалі укладення договору);

3) 18 квітня 2025 року з ініціативи Служби проведено робочу онлайн-нараду за участю представників АТ «ОТП БАНК», АТ «Державний ощадний банк України», АТ КБ «ПриватБанк», Міністерства соціальної політики України, технічних експертів, фахівців державного підприємства «Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України».

Під час наради основну увагу було зосереджено на питаннях модернізації програмного забезпечення, необхідного для інтеграції нових учасників процесу, зокрема: адаптації інформаційних систем до вимог банків, забезпечення безперебійної взаємодії та синхронізації баз даних отримувачів грошової компенсації за програмою «пакунок малюка»; *«наразі проводяться щотижневі онлайн-наради з питань модернізації механізму забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги “пакунок малюка”»*;

4) на 01.06.2025 Службою не укладено договори про взаємодію із зацікавленими банками. Також відповідно до Постанови № 114 новий проект договору, затверджений АТ КБ «ПриватБанк», до Служби не надходив.

³ За посиланням <https://children.gov.ua/news/zaproshtuyemo-bankivski-ustanovy-doluchytysya-do-realizatsiyi-prohramy-monetyzatsiyi-pakunok>.

- (23) Інформація, отримана від АТ «Державний ощадний банк України» та АТ КБ «ПриватБанк», свідчить про таке:
- 1) АТ «Державний ощадний банк України» повідомило Комітет про те, що [лист від 14.07.2025 № 36/2-09/92089 (вх. № 11-01/10417 від 14.07.2025)]:
 - розроблено проект договору про інформаційну взаємодію, який опрацьовується, у тому числі технічні складові його виконання та взаємодії, профільними структурними підрозділами АТ «Державний ощадний банк України» та Служби;
 - об'єктивними факторами, що ускладнюють процес укладення договору про інформаційну взаємодію, є технічні вимоги (особливості) інформаційної взаємодії під час реалізації вимог щодо зарахування / виплати / повернення коштів допомоги, а також особливості відкриття та роботи з поточними рахунками із спеціальним режимом використання, аналоги яких наразі в АТ «Державний ощадний банк України» не реалізовані;
 - за врегулювання всіх питань, у тому числі технічних, адміністрування договору про інформаційну взаємодію між АТ «Державний ощадний банк України» та Службою, – орієнтовно укладання такого договору буде 31.12.2025;
 - 2) АТ КБ «ПриватБанк» повідомило Комітет [лист від 15.07.2025 № Е.08.0.0.0/4-250715/15073 (вх. № 11-02/10738 від 21.07.2025)] що:
 - укладення нового договору про інформаційну взаємодію зі Службою перебуває на стадії опрацювання сторонами;
 - 27.05.2025 останні пропозиції / поправки / коментарі від АТ КБ «ПриватБанк» було надано для опрацювання Службі. Водночас *«результати опрацювання Службою наданих Банком коментарів на адресу Банку не надходили»*.

5. ВИСНОВКИ

- (24) Постановою № 114 передбачено, що виплата грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» проводиться у грошовій безготівковій формі шляхом перерахування коштів на спеціальний рахунок отримувача, у тому числі рахунок, до якого емітовано електронний платіжний засіб «Дія.Картка», відкритий у будь-якому з уповноважених банків, з яким Службою укладено договір про взаємодію.
- (25) Отже, Постановою № 114:
- передбачено, що виплата одержувачам грошової компенсації здійснюється на спеціальний рахунок, відкритий в уповноваженому банку, разом із цим
 - не встановлено будь-яких вимог до банків, дотримання яких дозволить банку отримати статус уповноваженого в розумінні Постанови № 114.
- (26) Установлення Постановою № 114, що виплата грошової компенсації здійснюється на спеціальний рахунок, відкритий у будь-якому з уповноважених банків, виокремлює послугу уповноважених банків з відкриття спеціального рахунку для виплати грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» в окремий товарний ринок.
- (27) За інформацією з офіційного вебсайту Національного банку України, на 02.04.2025 (дата прийняття Постанови № 114) із 60 банків⁴, які отримали ліцензії на надання банківських послуг, 46 – визнано уповноваженими на здійснення виплати пенсій, грошової допомоги, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним

⁴ Інформація за посиланням <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>, розділ «Дані»-«Основних показників діяльності банків».

страхуванням та заробітної плати працівникам бюджетних установ. Тобто ринок є конкурентним, відповідно, будь-який із вказаних 46 банків може набути статусу уповноваженого в розумінні Постанови № 114.

- (28) Постановою № 114 на Службу покладался обов'язок у період із січня по квітень 2025 року провести інформаційно-роз'яснювальну роботу з банками щодо забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» з подальшим укладенням договорів про взаємодію.
- (29) Служба наприкінці установленого строку на власному вебсайті розмістила запрошення для банків щодо участі в реалізації програми монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка».
- (30) В лютому та квітні 2025 року Службою отримано звернення двох банків, зацікавлених в укладенні договорів, необхідних для забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка».
- (31) З квітня по липень 2025 року Службою проводилися щотижневі онлайн-наради за участі вказаних двох зацікавлених банків з питань модернізації механізму забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка».
- (32) На 23.09.2025 Службою не укладено договори про взаємодію із зацікавленими банками, які готові долучитися до співпраці у вказаній сфері.
- (33) Тобто в період з 2020 року по 23.09.2025 (включно) АТ КБ «ПриватБанк» – єдиний уповноважений банк, який забезпечує монетизацію одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» (за участю якого з 2020 року розпочато здійснення грошової компенсації в рамках реалізації пілотного проєкту).
- (34) Таким чином, до укладення Службою договорів із банками про взаємодію для забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка»:
 - в одержувачів грошової компенсації відсутній вибір банку серед уповноважених для відкриття спеціального рахунку;
 - відкриття одержувачам спеціальних рахунків для виплати грошової компенсації забезпечуватиметься виключно АТ КБ «ПриватБанк», – що може мати негативний вплив на конкуренцію через її недопущення, обмеження чи спотворення.
- (35) Зазначена вище інформаційно-роз'яснювальна робота, проведена Службою з банками щодо забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» на виконання Постанови № 114, та неукладення Службою договорів про взаємодію із зацікавленими банками для забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка», не сприяють забезпеченню конкурентного середовища та розвитку конкуренції.
- (36) За приписами пункту 1 статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» основним завданням Комітету є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.
- (37) Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи влади зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (38) Відповідно до пункту 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у сфері формування та реалізації конкурентної політики, сприяння розвитку конкуренції Комітет має повноваження надавати

обов'язкові для розгляду рекомендації та вносити до органів державної влади пропозиції щодо здійснення заходів, спрямованих на обмеження монополізму, розвиток підприємництва і конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а також щодо припинення дій або бездіяльності, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Враховуючи викладене, з метою здійснення заходів, спрямованих на розвиток конкуренції під час реалізації програми монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка», на підставі пункту 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Антимонопольний комітет України надає Державній службі України у справах дітей такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

З метою формування конкурентного середовища вжити заходів, спрямованих на залучення більшої кількості банків до забезпечення монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» та недопущення надання переваг окремим банкам у вказаній сфері.

Рекомендації Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами та особами, яким вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України у 30-денний строк з дня їх отримання.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО